

چرا شناخت زیبایی هم شخصی و هم همگانی است

گرچه از قدیم گفته‌اند زیبایی در چشم بیننده است، اما به نظر می‌رسد تجربه برانگیختگی از زیبایی هنر همگانی باشد.

همشهری آنلاین: گرچه از قدیم گفته‌اند زیبایی در چشم بیننده است، اما به نظر می‌رسد تجربه برانگیختگی از زیبایی هنر همگانی باشد.

یک بررسی عصب‌شناختی جدید ممکن است تا حدودی علت این تناقض زیباشناختی را روشن کرده باشد.

نتایج این بررسی نشان می‌دهد که ارتباط عمیق با یک اثر هنری بخش مشابهی در مغز هر کسی را فعال می‌کند. اما پژوهشگران در عین حال دریافتند بخشی از مغز که بوسیله چنین گرایش قوی زیباشناختی فعال می‌شود، با تداعی شخصی نیز ارتباط دارد.

به گزارش لایو ساینس گروهی از پژوهشگران از دانشگاه نیویورک به گروهی از افراد 109 تصویر از آثار هنری از فرهنگ‌ها، دوره‌های تاریخی، سبک‌های گوناگون با موضوعات گوناگون را نشان دادند. این پژوهشگران با استفاده از ام آر آی کارکردی (fMRI) جریان خون در مغز این افراد را هنگامی تماشای تصاویر تحت نظر گرفتند و پاسخ افراد به این سوال "این نقاشی تا چه حدی بر شما تاثیر گذاشت؟" را در یک مقیاس چهار درجه‌ای رتبه‌بندی کردند که 4 بیانگر بالاترین شدت تاثیر بود.

این دانشمندان به افراد مورد آزمایش آموخته بودند که وظیفه آنها این است که واکنش عمیق خود را بر اساس اینکه تا چه حدی نقاشی را زیبا، گیرا یا مسحورکننده می‌یابند، بیان کنند.

این پژوهشگران برای یافتن تفاوت‌های واکنش‌های زیباشناختی این افراد پس از انجام اسکن مغزی در حین تماشای نقاشی، از آنان می‌خواستند میزان برانگیخته شدن 9 عاطفه شامل شادی، لذت، اندوه، سردرگمی، بهت، ترس، نفرت، زیبایی و والایش در خود را بوسیله اثر هنری ارزیابی کنند.

نتایج این تجربه‌ها آن گفته قدیمی را هم تایید می‌کرد. این پژوهشگران می‌نویسند: "داوری زیباشناختی درباره نقاشی‌ها بسیار شخصی هستند، به این معنا که برانگیزانندگی نقاشی‌ها در میان افراد تفاوت فراوانی داشت."

اسکن‌های مغزی شواهدی درباره منشا این تجربه زیباشناختی در اختیار گذاشت. اگر میزان تاثیر بخشی یک نقاشی بوسیله بیننده نمره حداکثر 4 را گرفته بود، الگوی مجزایی در اسکن‌ها پدیدار می‌شد. این الگوها به خصوص شامل افزایش فعالیت در نواحی از مغز بود که به شبکه default mode متعلق بودند؛ شبکه‌ای که با تامل درونی و خودداوری ارتباط دارد.

به گفته این پژوهشگران که نتایج کارشان را در شماره آنلاین 12 مارس جرنال Frontiers in Human Neuroscience منتشر کرده‌اند، تجربه زیباشناختی مغزهای افراد را به شیوه مشابهی فعال می‌کند، اما بخش‌هایی از مغزهای افراد که فعال می‌شوند، شامل مناطقی هم می‌شوند که با ماهیت شخصی و کاملاً سوژکتیو شناخت زیبایی ارتباط دارند؛ این یافته‌ها ممکن است به توضیح این که چرا تجربیات زیباشناختی هم همگانی و هم بسیار شخصی هستند، یاری برساند.